ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 14.11.2012
COM(2012) 670 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

за изпълнението на Рамковата директива за водите (2000/60/ЕО)

Планове за управление на речните басейни

(текст от значение за ЕИП)

{SWD(2012) 379 final}

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

за изпълнението на Рамковата директива за водите (2000/60/ЕО)

Планове за управление на речните басейни

(текст от значение за ЕИП)

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Рамковата директива за водите (РДВ[1]), въведе през 2000 г. нови и амбициозни цели за опазване и възстановяване на водните екосистеми като основа за осигуряване на дългосрочното устойчиво използване на вода от хората, предприятията и природата. РДВ обедини в правно обвързващ инструмент основните принципи за интегрирано управление на речните басейни, като обедини в управлението на водите икономическите и екологичните перспективи.

РДВ установи програма и график за държавите членки за създаването на планове за управление на речните басейни (ПУРБ) до 2009 г. В плановете следва да са определени всички действия, които трябва да бъдат предприети в района на речния басейн за постигане на целите на РДВ.

От 2001 г. изпълнението на РДВ се подкрепя от неофициално усилие за сътрудничество по общата стратегия за изпълнение (ОСИ), ръководено от директорите по водите на държавите членки и от Комисията и с участието на всички съответни заинтересовани страни. ОСИ осигури насоки и голям брой документи за политиката, и е важна платформа за обмена на опит и най-добри практики.

Този доклад на Комисията за изпълнението се изисква по член 18 от РДВ и се основава на оценката на Комисията на ПУРБ, докладвани от държавите членки. Той е придружен от работни документи на службите на Комисията, които включват подробна оценка на ПУРБ. Докладът е един от документите в основата на съобщението на Комисията относно „Работният план за опазване на водните ресурси на Европа“.

2. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА РДВ

Основната цел на РДВ е да се постигне добро състояние на всички водни обекти до 2015 г. Това включва целите за добро екологично и химично състояние на повърхностните води и доброто количествено и химично състояние на подземните води.

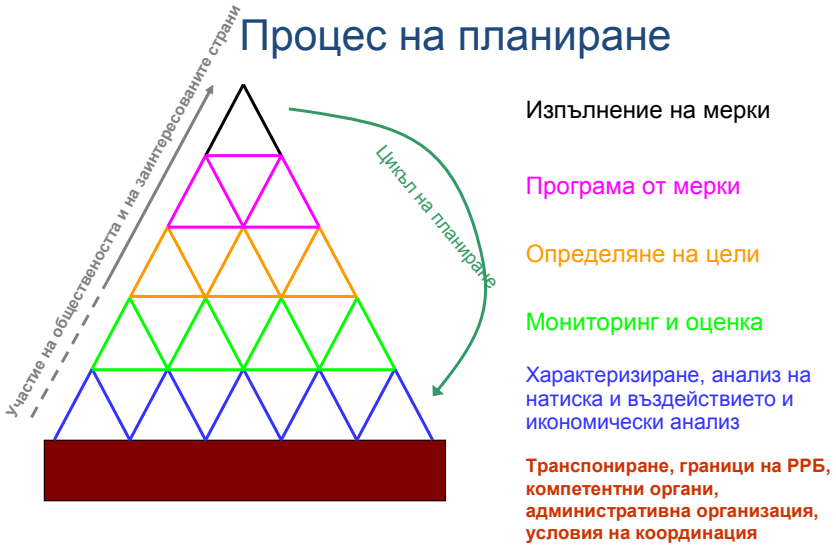
Главният инструмент за изпълнението на РДВ е ПУРБ и придружаващата програма от мерки (ПоМ). Процесът на планиране започва с транспонирането и административните договорености, последвано от характеризиране на района на речния басейн[2], мониторинг и оценка на състоянието, определяне на целите, и накрая, изготвяне на програма от мерки и тяхното изпълнение. Мониторингът и оценката на ефективността на мерките са жизнено важна информация, която свързва даден цикъл на планиране със следващия. Програмата от мерки е инструментът, с който да се отговори на идентифицираните видове натиск, като по този начин се позволи на речния басейн/водния обект да постигне добро състояние.

---

[1] Директива 2000/60/ЕО за установяване на рамка за действие на Общността в областта на политиката за водите; допълнена от Директивата за подземните води (2006/118/ЕО) и Директивата за стандартите за качество на околната среда (2008/105/ЕО).

[2] Това включва анализа на видовете натиск и на въздействията, икономическия анализ, определяне на границите на водните обекти и установяването на типологията и референтните условия за повърхностните водни обекти, както и основата за оценката на екологичното състояние.

Ефективността на процеса на планиране и адекватността и надеждността на ПУРБ зависят от доброто изпълнение на всяка междинна стъпка. Ако, например, при анализа на видовете натиск и на въздействията бъде пропуснат някакъв значителен натиск, мониторингът вероятно няма да бъде предвиден така, че да го оценява и програмата от мерки няма да предвижда действие за справяне с него.

Фигура 1: Схематично представяне на процеса на планиране на РДВ

3. ОЦЕНКА НА ПЛАНОВЕТЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА РЕЧНИТЕ БАСЕЙНИ

Оценката на ПУРБ се основава на докладването от държавите членки, състоящо се от публикуваните планове и придружаващите документи[3], както и електронното докладване посредством Европейската информационна система за водите (WISE)[4]. Оценката на плановете е сложна задача, която включва обработката на обширна информация на 21 езика.

Оценката на Комисията ще бъде толкова точна, колкото са точни докладите на държавите членки. Признава се, че докладването е сериозно начинание за държавите членки, и по-специално електронното докладване в WISE. Има примери за много добро качество на докладването, но и случаи, при които при докладването се допускат пропуски или противоречия.

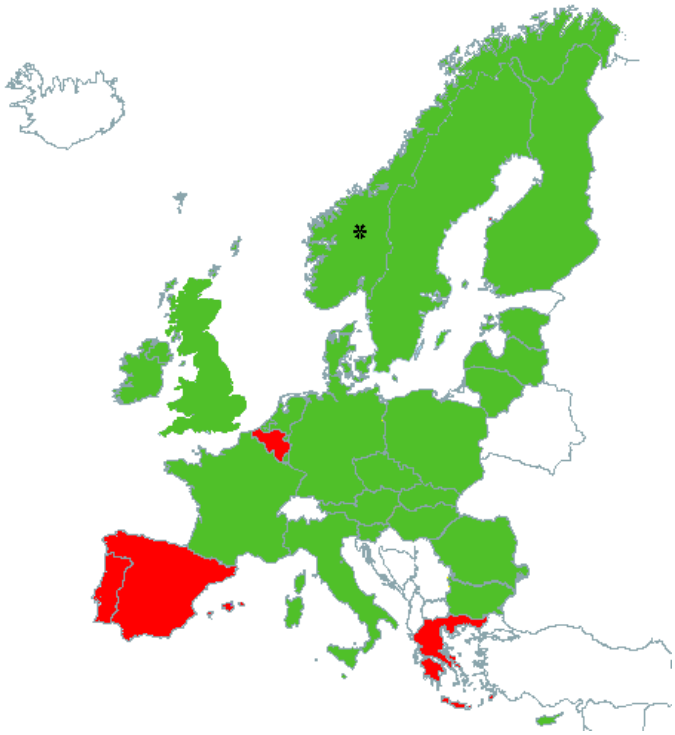
[3] Вж. http://circa.europa.eu/Public/irc/env/wfd/library?l=/framework_directive/implementation_documents_1/submitted_rbmps

[4] Вж. http://water.europa.eu и по-специално http://www.eea.europa.eu/themes/water/interactive/water-live-maps/wfd

4. АКТУАЛНА СИТУАЦИЯ НА ПРИЕМАНЕТО И ДОКЛАДВАНЕТО НА ПУРБ

23 държави членки са приели и са докладвали всички свои планове. 4 държави членки (BE, EL, ES и PT) не са приели планове или само са приели и докладвали няколко от тях. Като цяло, Комисията е получила 124 ПУРБ (от очакваните 174). 75 % от тях се отнасят до трансграничните речни басейни[5].

В Белгия планове са приели Фламандският регион, Регионът на столицата Брюксел и федералното правителство (отговарящо за крайбрежните води); плановете за Валонския регион се очакват. В Испания, ПУРБ на Tinto Odiel y Piedras, Guadalete y Barbate и Cuencas Mediterraneas Andaluzas са били одобрени, но не са докладвани, и само планът за района на речния басейн на Каталония е приет и докладван. В Португалия и Гърция все още не са приети или докладвани никакви планове[6].

Фигура 2[7]: Състояние на приемането на ПУРБ: ЗЕЛЕНО — приети. ЧЕРВЕНО — неприети или частично приети.

Закъсненията при приемането на първия цикъл ПУРБ в някои държави членки имат последици за втория цикъл на изпълнение, както на територията на съответните държави членки, така и за други държави, с които споделят водосборни басейни.

5 Норвегия прилага Рамковата директива за водите като част от Споразумението за Европейското икономическо пространство при специфичен график, договорен в него. Поради това, Норвегия е приела 9 пилотни ПУРБ.

6 Съдът на ЕС осъди Белгия, Гърция и Португалия за това, че не са приели и докладвали плановете. Съдебното решение за Испания предстои. Делата са: Гърция — C-297/11, Белгия — C-366/11, Португалия — C-223/11

7 Актуална картина на адрес: http://ec.europa.eu/environment/water/participation/map_mc/map.htm

5. КОНСТАТАЦИИ НА КОМИСИЯТА: КЛЮЧОВИ ПОСЛАНИЯ И ПРЕПОРЪКИ

5.1. Ще бъде ли постигната целта за добро състояние през 2015 г.?

Целта на РДВ за добро състояние е необходима, за да се гарантира в дългосрочен план наличието на достатъчно вода с добро качество. Постигането на добро състояние на всички води, ще позволи на водните екосистеми да се възстановят и да предоставят екосистемните услуги, необходими, за да се поддържа живота и икономическите дейности, които зависят от водата.

Оценката на ПУРБ показва, че се очаква напредък към целта, но за значителна част от водните обекти доброто състояние няма да бъде постигнато до 2015 г. За това има няколко причини. Оценката на ПУРБ от Комисията[8] идентифицира основните препятствия, срещани във всяка държава членка и подчертава, че натискът от хидроморфологичните условия, замърсяването и свръхводочерпенето остават главните видове натиск върху водната среда.

	Бр. ДЧ	**Бр. водни обекти**	**% водни обекти в добро състояние или потенциални за 2009 г.**	**% водни обекти в добро състояние или потенциални за 2015 г.**	**Напредък 2009—2015 г. в %.**	**Неизвестно състояние през 2009 г. в %[9]**
Екологично състояние на повърхностните води	21[10]	82684	43	53	10	15
Химично състояние на повърхностните води	Информацията не е достатъчно ясна, за да се установи базовата линия за 2009 г. [11]					40
Количествено състояние на подземните води[12]	24	5197	85	92	7	6
Химично състояние на подземните води[12]	24	5197	68	77	9	3

Източник: Информация, докладвана от държавите членки, 2012 г.

Информацията, предоставена в ПУРБ за химичното състояние на повърхностните води не е достатъчно ясна, за да се създаде базова линия за 2009 г. Химическото качество на водните обекти се е подобрило значително в последните 30 години, но положението по

8 Вж. придружаващите работни документи на службите на Комисията

9 ES, PT и EL не са включени, поради липсата на ПУРБ.

10 Екологично състояние: държави, които не са докладвали ПУРБ или не са докладвали случаи на освобождаване или имат голям брой неизвестен статус, не са включени.

11 Химично състояние: Повече от 40 % от повърхностните водни обекти са докладвани с „неизвестно химично състояние“, и за останалата част от ВО оценката не е съпоставима.

12 Данните не включват FI и SE, които имат много голям брой малки ВО в добро състояние.

отношение на приоритетните вещества, въведени с РДВ, е под необходимото. Голяма част от повърхностните водни обекти, са докладвани с неизвестно химично състояние. Освен това, първите ПУРБ показват различна степен на изпълнение на Директива 2008/105/ЕО за определяне на стандарти за качество на околната среда, което затруднява сравняването на оценката на химичното състояние в различните държави членки .

РДВ признава, че за някои водни обекти постигането на добро състояние може да отнеме повече време. Поради тази причина тя позволява на държавите членки да се възползват от освобождаване на базата на естествените условия на водния обект, и да удължат крайния срок до 2027 г. или след това[13].

Крайният срок за постигането на добро състояние, може също така да бъде удължен, ако наред с другото, е технически неосъществимо или непропорционално скъпо водният обект да се възстанови до добро състояние до 2015 г.[14] В случаите, в които са приложени освобождавания, РДВ изисква от държавите членки да обосноват и обяснят причините в ПУРБ. Това означава да се обясни на каква основа са направени оценките на естествените условия, на несъразмерните разходи и/или на техническата неосъществимост и как да се напредне към целта за добро състояние. Тази обосновка е от основно значение за прозрачността и отчетността на процеса на вземане на решения.

Твърде често в ПУРБ се използват освобождавания, за да се обосноват съществуващи водоползвания и управленски практики, при които липсва план за постигане на целите на РДВ.

Препоръки към държавите членки:

– *Оценка на пречките пред изпълнението в първия цикъл и предприемане на действия за преодоляването им във втория цикъл;*

– *Засилване на амбицията на мерките за постигане на добро състояние. В случай на несигурност по отношение на ефективността, предприемане на мерки, които ще са оправдани при всякакви обстоятелства.*

5.2. Мониторинг и оценка: солидни знания за вземане на информирани решения

Надеждният мониторинг и методите за изчерпателна оценка на състоянието на водните обекти са съществени елементи за доброто управление на водите. Разходите за мониторинг са много по-ниски от разходите при неподходящи решения.

РДВ предвижда адаптивни програми за мониторинг, които могат да бъдат използвани за превръщане на мониторинга като приоритет, там където е най-необходим. Интелигентните мониторингови програми следва да са неразделна част от изграждането на базата данни за разработването и изпълнението на мерки. В много мониторингови програми не е ясно дали и как информацията за характеризирането и натиска се използва в бъдещото разработване на ПУРБ.

[13] Член 4, параграф 4, буква в)

[14] Член 4, параграфи 4, 5 и 7.

От информацията, докладвана на Комисията, се вижда ясен пропуск в мониторинга. Той показва, че около 15 % от повърхностните водни обекти в ЕС са с неизвестно екологично състояние, а 40 % с неизвестно химично състояние. В някои държави членки екологичното и химичното състояние на водите са неизвестни за повече от 50 % от водните обекти. Изисква се решително усилие.

Екологичното състояние, както е определено в РДВ, е израз на качеството на структурата и функционирането на водните екосистеми. По интеркалибрационната процедура на РДВ бяха сравнени методите на държавите членки за оценка на екологичното състояние, за да се гарантира, че са в съответствие с определенията на РДВ, както и сравнимост на резултатите между държавите членки. Това насърчи голям обмен на информация, което позволи на държавите с по-малък опит в оценяването на екологичното състояние да се възползват от знанията на другите.

Въпреки значителния напредък, някои държави показват сериозни пропуски в разработването и прилагането на методи за оценка. Често на интеркалибрационната процедура се гледа като на научна процедура, която не се използва за управлението на водите. Пропуските са значителни за преходните и крайбрежните води, и за биологичните методи за оценка, чувствителни на натиска от хидроморфологичните условия, който е най-важният натиск, възпрепятстващ постигането на добро екологично състояние от водните обекти.

Оценката на химичното състояние показва голяма част водни обекти с неизвестно състояние. Химическият мониторинг е недостатъчен в много от държавите членки, в които не се наблюдават всички приоритетни вещества или броят на водните обекти, на които се извършва мониторинг, е ограничен.

Препоръки към държавите членки:

– *Подобряване и разширяване на обхвата на инструментите за мониторинг и оценка, за да се осигури статистически солидна и пълна картина на състоянието на водната среда за целите на бъдещото планиране.*

5.3. Правна рамка и управление

Солидната правна рамка и подходящите управленски структури са основни задължителни условия за успешното интегрирано управление на речните басейни.

РДВ въвежда нов акцент в управлението на водите, като поставя опазването на водната среда и екологичните цели в центъра на подход за интегрираното управление на ниво речен басейн. За тази цел се очакваше съществуващите правни рамки и администрациите за управление на водите да бъдат адаптирани.

Въпреки че напредъкът беше значителен, в повечето държави членки това не е извършено и там статуквото продължава. Екологичните цели на РДВ изглежда са били включени като допълнителни цели, а не са интегрирани наистина в решенията в тази област на политиката.

Подходящото координиране между различните сектори при вземането на решения е от съществено значение. Решенията във връзка с икономически дейности, при които не се взема под внимание настоящата и бъдещата наличност на водни ресурси, могат да доведат до неустойчиви практики, такива като прекомерната експлоатация на ресурси,

които са с отрицателни последици за околната среда, населението и другите икономически сектори. С приемането на РДВ, държавите членки се очаква да включат в ПУРБ мерки, насочени към всички водоползвания и към осигуряване на съгласуваност между ПУРБ и другите инструменти за пространствено планиране. РДВ въвежда също така и отдалечаване от традиционните подходи, водени от водоползването, към по-интегриран подход, който следва да бъде отразен в управленската рамка. Това е изпълнено в различна степен. В някои случаи отговорността за прилагането на РДВ е била възложена на специално обособени звена без ясно изразена връзка с ежедневното управление на водите или обратна връзка на басейново ниво. Резултатът създава припокриващи се подходи и в някои случаи решения и действия, които не са съвместими с целите на РДВ.

Трансграничното сътрудничество и координацията на изпълнителни процеси също са от съществено значение за изпълнението на принципа на РДВ за управление на ниво речен басейн, по-специално имайки предвид, че по-голямата част от ЕС е покрита от трансгранични речни басейни. С приемането на РДВ, международното сътрудничество значително беше засилено и подобрено. То отбеляза напредък в някои случаи от обмена на информация към съвместното диагностициране на проблеми и съвместните решения за трансгранични мерки. За големите трансгранични басейни бяха изготвени съвместни планове за управление на речните басейни, но усилията за координиране на мерките трябва да продължат.

Участието на обществеността и на ползвателите в управлението на водите е друг ключов елемент, въведен с РДВ. Проактивният подход може да осигури оптимални решения, които са по-приемливи и се изпълняват по-добре на самото място. Прозрачността на начина, по който резултатите от процеса на консултации се вземат предвид, е важна, и за това има няколко добри примера.

Препоръки към държавите членки:

– *Продължаване на консолидирането на интегрираното мултидисциплинарно управление на водите; Търсене на решения, с които се постига баланс между опазването на околната среда и на устойчивото икономическо развитие в дългосрочен план и, когато е необходимо, адаптиране на правните и административните подходи;*

– *Координиране с държавите с общи речни басейни в началото на процеса на изготвяне на ПУРБ, договаряне и изпълнение на трансгранични мерки;*

– *Включване на заинтересованите страни и органи от началото на процеса на планиране, както и осигуряване на прозрачност.*

5.4. Интегриране на количествените и качествените аспекти в управлението на водите

Доброто управление на водите следва да включва количествени и качествени аспекти: Постигането на целите на РДВ е възможно, само ако за водните екосистеми е на разположение достатъчно количество чиста вода. За тази цел е необходим екологичен дебит за поддържане на екологичното състояние и за осигуряване на наличието на вода за различните водоползвания. Значението на въпросите, свързани с количеството на водата е признато в много от речните басейни в Европа. ПУРБ са идентифицирали мерки, насочени към проблемите с недостига на вода и сушите, които се очаква да се

влошат от въздействията на изменението на климата[15]. При все това бяха открити недостатъци в ПУРБ по отношение на качеството и наличието на набори от данни и липсата на съгласувани мерки.

Информация относно въздействията от изменението на климата е включена в редица ПУРБ, но в повечето случаи тя не оказва влияние върху подбора на мерки и е планирано да бъде разгледана по-подробно в следващия цикъл за планиране на ПУРБ.

Управлението на риска от наводнения е неразделна част от интегрираното управление на водите, и в резултат на това въпроси, свързани с наводненията, са упоменати в ПУРБ, навсякъде в ЕС, най-вече като причина за големи промени на водния обект. Вторият цикъл на ПУРБ ще трябва да се координира с първите планове за управление на риска от наводнения.

Препоръки към държавите членки:

– *Прилагане на режими на екологичен дебит, за да се осигури че властите и ползвателите знаят колко вода и какъв режим на водното количество е необходим за постигане на целта за добро екологично състояние;*

– *Подобряване на наборите от данни за количеството на водата, наличието на вода и прогнозите за потреблението, за да могат да се разработят съгласувани и ефективни набори от мерки;*

– *Интегриране на отчитането на изменението на климата в ПУРБ;*

– *Координиране на изготвянето и консултациите за плановете за управление на риска от наводнения с вторите ПУРБ, за да се осигури съгласуваност.*

5.5. Ключовата роля на законодателството, предхождащо РДВ, за постигането на целите на РДВ

Преди РДВ, политиката на ЕС в областта на водите се занимаваше със сериозния натиск върху водната среда чрез приемането на Директивата за пречистването на градските отпадъчни води (ПГОВ) и Директивата за нитратите[16]. Тези директиви предвиждат опазването на водите по отношение на хранителните елементи, свързани със селското стопанство и градското развитие, и допринасят за целите на РДВ.

Изпълнението на Директивата за нитратите е относително напреднало в старите държави членки (ЕС-15), но е значително по-слабо в държавите членки, които се присъединиха към ЕС от 2004 г. насам (ЕС-12) и се ползват от преходни периоди. Липсата на финансова подкрепа и подходящо планиране са главните фактори, пречещи на процеса.

---

15 Съобщение относно прегледа на европейската политика относно недостига на вода и сушите.

16 Директива 91/271/ЕИО на Съвета за пречистването на градските отпадъчни води. ОВ L135, 30.5.91 г. и Директива 91/676/ЕИО на Съвета за опазване на водите от замърсяване с нитрати от селскостопански източници. ОВ L375, 31.12.91 г.

Последното докладване[17] по Директивата за пречистването на градските отпадъчни води (ПГСОВ) показва, че системи за събиране на отпадъчни води са изградени за 99 % от общия замърсителен товар за ЕС-15, и за 65 % от общия замърсителен товар за ЕС-12. Вторично пречистване е осигурено за 96 % от товара за ЕС-15 и за 48 % от товара за ЕС-12. По-строго пречистване е изградено за 89 % от товара за ЕС-15 и за 27 % от товара за ЕС-12. Наличието на ресурси за инвестиции продължава да бъде проблем за постигане на съответствието. Поради това, следва да се насърчават ефективни спрямо разходите новаторски технически решения.

Замърсяването от промишлени емисии се регулира от Директивата за КПКЗ[18]. Последният доклад за изпълнението ѝ показва, че въпреки че КПКЗ доведе до значително рационализиране на екологичното законодателство за промишлеността в много държави членки, в твърде много издадени разрешителни нормите на допустимите емисии (НДЕ) не са в съответствие с най-добрите налични техники (НДНТ) и не са осигурили достатъчна защита на водната среда.

Препоръки към държавите членки:

– *Засилване на програмите за действие за Директивата за нитратите и определяне на уязвими зони, подобряване на степента на съответствие за пречистването на отпадъчни води чрез създаване на подходящи инвестиционни планове и осигуряване на съответствие с НДЕ и НДНТ.*

5.6. Насърчаване на рационалното използване посредством подходящо ценообразуване на водата

Прозрачност под формата на адекватна информация за разходите за водата е основата за разработването на ценови политики за водата, които предоставят подходящи стимули за ползвателите да използват водата ефикасно в съответствие с РДВ. Въпреки това, досега е постигнат малък напредък в изпълнението на прозрачни ценови политики.

Ефикасното използване на водата изисква измерване на обема на използваната вода. Фиксирани такси, тарифи, които са на базата на поливната площ или общи сметки на потребителите не предоставят почти никакъв стимул за устойчивото използване на водата. В някои държави членки в някои сектори, например в селското стопанство или домакинствата, измерването на потреблението на вода не е напълно въведено.

Възстановяването на финансовите разходи за водни услуги, включително на капиталови разходи, осигурява необходимата дългосрочна устойчивост на инвестициите. Разходите за околната среда и за ресурсите също са съществена част от възстановяване на разходите, за да може да се гарантира, че външните разходи, създадени от използването и отвеждането на водата са възстановени адекватно. Освен

[17] 6-ти обобщителен доклад на Комисията за изпълнението на Директивата за пречистването на градските отпадъчни води — Работен документ на службите на Комисията SEC(2011)1561 final (референтни години 2007/2008)

[18] Директива 2008/1/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 15 януари 2008 г. за комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването, ОВ L 24, 29.1.2008 г., стр. 8—29. Ще бъде заменена от Директива 2010/75/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 24 ноември 2010 г. относно емисиите от промишлеността (ДЕП), считано от 7 януари 2014 г. Вж. http://ec.europa.eu/environment/air/pollutants/stationary/ippc/key_impl.htm

това, разходите за водни услуги следва да се възстановяват, като се отчита принципът „замърсителят плаща“[19].

Държавите членки, които са приложили прозрачно възстановяване на разходите за околната среда и ресурсите, са много малко. Възстановяването на разходите е изпълнено в по-голяма или в по-малка степен за домакинствата и промишлеността. За селското стопанство, в много райони, за водата се заплаща само в ограничена степен.

Оценката на ПУРБ показва лошото качество на оценката на разходите и ползите. Необходимо е голямо подобрение в тази област, както и определяне на обща методика за изчисляване на разходите (включително разходи за околната среда и ресурсите) и ползите (включително екосистемните услуги). В противен случай, няма да бъде възможно да се осигури прилагането на ефективни ценови политики, нито да се избегнат непропорционални и неадекватни мерки.

Препоръки към държавите членки:

– *Осигуряване на прозрачност и справедливост на ценовите политики за водата, които да са на базата на измерването;*

– *Подобряване на оценката на разходите и ползите, за да се осигури възстановяване на разходите.*

5.7. Финансиране на мерки

Програмите от мерки на държавите членки съдържат различни инструменти (правни, административни, технически, инфраструктурни, за обучение и др.) и евентуално са финансирани по различни начини. Очаква се публичните бюджети да покрият част от мерките, но също така се очаква частните оператори да предоставят средства например посредством разпоредби за възстановяване на разходите. Европейските фондове — структурни, кохезионен или за ОСП — също могат да допринесат за финансирането на някои мерки по РДВ.

Предложението на Комисията за нов регламент LIFE за периода 2014—2020 г. включва възможност за съфинансиране на проекти, които обединяват различни фондове на ЕС и други финансови източници в един мащабен проект за изпълнението на мерки по РДВ.

Предложението на Комисията за политиката на сближаване за периода 2014—2020 г. се гради върху ключови елементи на РДВ, като предлага условия ex-ante за използването на кохезионните и структурните фондове във водния сектор. Политиката на сближаване предоставя възможност за свързване на нуждите на управлението на водоползването и изпълнението на политиката за водите.

Решенията за финансиране трябва да отговарят на приоритетите, определени в ПУРБ. Повечето от ПУРБ не съдържат точна информация за това колко ще струва изпълнението на мерките и как ще бъдат финансирани. Механизмите за финансиране и наличието на средства трябва да са определени, когато се избират мерки. В противен случай, осъществимостта на изпълнението не е сигурна.

[19] Комисията започна процедури за нарушение срещу 9 държави членки, които са приложили тясно тълкуване на водните услуги, ограничено до питейната вода и пречистването на водите.

Препоръки към държавите членки:

– *Привеждане в съответствие на решенията за финансиране (включително фондове на ЕС) с приоритетите и действията, определени в ПУРБ, включително изпълнението на изискванията на законодателството на ЕС в областта на водите;*

– *Включване в ПУРБ и програмите от мерки на разходите за мерките, отговорните органи и посочване на това кой поема разходите.*

5.8. Интеграция с други политики

Планирането на предназначението на земята, селското стопанство, развитието на градските райони, водноелектрическата енергия, корабоплаването, защитата от наводнения — всички имат потенциално сериозни въздействия върху водните ресурси. Процесът на ПУРБ осигурява уникална възможност за взаимодействие с тези сектори и за разработване на рамка, в която тези дейности следва да се извършват по устойчив начин. Изпълнението на РДВ изисква интегриране на целите на политиката за водите в разработването и планирането на икономически дейности, които разчитат на водата.

Повече от 90 % от оценените ПУРБ показват, че селското стопанство представлява значителен натиск в басейните, включително дифузното или точковото замърсяване с органични вещества, хранителни вещества, пестициди, както и хидроморфологични въздействия.

Въпреки че в програмите от мерки има голямо разнообразие от технически, нетехнически мерки или икономически инструменти, липсват важни елементи (обхват, график и финансиране). Като цяло, ПУРБ не показват решителни действия за справяне с натиска от селското стопанство, нито удовлетворително привличане на фермерите към процеса на РДВ[20]. Освен това няма много детайли за това как са използвани възможностите, предоставени от програмите за развитие на селските райони.

Предложенията на Комисията за реформата на ОСП[21] съдържат редица елементи, които биха могли значително да подобрят взаимодействието между селското стопанство и политиката за водите. Те включват прилагането, при определени условия, на РДВ към кръстосаното спазване, екологизирането на първия стълб на ОСП, както и система за програмиране с политиката за развитие на селските райони, която изрично посочва ефективното ползване на водата и управлението на водите като подприоритети, които са обхванати от програмите за развитие на селските райони.

Член 4, параграф 7 от РДВ за новите проекти и промените на водни обекти определя условията, съгласно които могат да се правят компромиси между опазването на водите и икономическите проекти. Този член прави новите промени, зависими от конкретните обяснения в ПУРБ. От 116 оценени плана, които наред с другото се позовават на освобождавания, само 12 плана се позовават на проекти, които попадат в обхвата на член 4, параграф 7. Въпреки че е ясно, че има повече проекти, планирани и текущи,

[20] Вж. уебсайта на ГД „Околна среда“ на всички езици на ЕС: "„Guidance for administrations on making WFD agricultural measures clear and transparent at farm level“ и Handbook on Farm Advisory Systems and water protection“.

[21] http://ec.europa.eu/agriculture/cap-post-2013/legal-proposals/index_en.htm

които могат да доведат до влошаване на състоянието на водните обекти, те не са упоменати в ПУРБ.

Липсата на позовавания на нови проекти и програми в повечето от ПУРБ показва, че е пропусната възможността за устойчиво развитие на икономическите дейности в рамките на истински интегрирано управление на водите.

В контекста на член 4, параграф 7, развитието на водноелектрическата енергия заслужава специално внимание. На значителното въздействие на производството на водноелектрическата енергия върху околната среда трябва да се отговори по подходящ начин. Следва да се даде приоритет на преоборудването и на разширяването на съществуващи инсталации пред новите проекти, което следва да се подкрепи от стратегическа оценка на ниво речен басейн, като се изберат оптималните местоположения по отношение на производството на електроенергия и на най-слабото въздействие върху околната среда[22].

По подобен начин корабоплаването по вътрешни водни пътища, въпреки че потенциално е нисковъглероден вид транспорт, може също така да има вредно въздействие върху водната среда. Подробни насоки бяха изготвени в контекста на ОСИ и други процеси[23], които следва да се използват, за да се осигури, че корабоплаването по вътрешни водни пътища се развива по устойчив начин не пречи на целите на РДВ.

Видовете натиск на сушата оказват влияние върху състоянието на морската среда. Мерките, предприети по ПУРБ ще допринесат за постигане на добро екологично състояние съгласно Рамковата директива за морска стратегия (РДМС) [24]. РДМС изисква изготвянето до 2015 г. на програма от мерки, която би извлекла полза от координирането с ПУРБ, създадени през втория цикъл до 2015 г.

Препоръки към държавите членки:

– *Използване на процеса на ПУРБ за предоставяне на ясна рамка за развитието на икономически дейности, които разчитат на водата;*

– *Засилване на сътрудничеството с фермерската общност в изготвянето на ПоМ, за да се осигури осъществимостта и възприемането им; осигуряване, че системата за съвети в селското стопанство играе проактивна роля и използва възможностите, предоставени от програмите за развитие на селските райони;*

– *Балансиране на доброволните действия и задължителните мерки в селското стопанство за осигуряването на солидна базова линия за програмите за*

---

22 Документ за политиката в областта на ОСИ за РДВ и хидроморфологичния натиск. Препоръки за по-добро интегриране на политиката (2006 г.). http://circa.europa.eu/Public/irc/env/wfd/library?l=/framework_directive/thematic_documents/hydromorphology/hydromorphology/_EN_1.0_&a=d

23 Пак там; вж. също съвместната декларация относно корабоплаването по вътрешни водни пътища и устойчивостта на околната среда в басейна на река Дунав (2007 г.); проект PLATINA ръководство за добри практики в планирането на водни пътища (2011 г.); Насоки на Комисията за устойчиво развитие и управление на вътрешните водни пътища в контекста на законодателството на ЕС за опазване на природата (2012 г.).

24 Директива 2008/56/ЕО за създаване на рамка за действие на Общността в областта на политиката за морска среда, ОВ L 174, 25.6.2008 г.

развитие на селските райони и за кръстосаното спазване на свързаните с водата изисквания; увеличаване на използването на мерки за многоцелево задържане на природни води;

– *Координиране и включване на програми, планове и проекти, които влияят върху водната среда (като мерки за корабоплаване, водноелектрическа енергия или за защита от наводнения), в ПУРБ.*

6. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

- В изготвянето и написването на ПУРБ са вложени много усилия. Знанията ни за състоянието на водите на ЕС и дейностите, които оказват влияние върху тях са по-добри от всякога. При все това, оценката на Комисията показва, че за да се осигури постигане на целите на РДВ в циклите 2015 г., 2021 г. и 2027 г., са необходими по-решителни усилия.

- Съществуват добри примери за изпълнението на всички аспекти на РДВ. Поради това, държавите членки, които изостават с приемането и изпълнението на своите ПУРБ имат възможност да се учат от другите с оглед наваксване на закъсненията.

- Изпълнението следва да гарантира, че управлението на водите се основава на по-доброто разбиране на основните рискове и натиск в речния басейн, въз основа на редовен мониторинг. Това ще доведе до ефективни спрямо разходите мерки, за да се осигури дългосрочно устойчиво снабдяване с вода на хората, предприятията и природата.

- Комисията ще продължи да търси и насърчава ползотворното неофициално сътрудничество с държавите членки и заинтересованите страни в контекста на ОСИ.

- Освен това Комисията ще осигури двустранни последващи действия заедно с държавите членки по отношение на изпълнението на препоръките, които предлага в настоящия доклад за изпълнението и в придружаващите документи, като същевременно продължи да прилага задълженията по РДВ, където е необходимо.

- Констатациите в този доклад бяха използвани за определяне на предложенията за политиката, представени в съобщението на Комисията относно „Работен план за опазване на водните ресурси на Европа“ и ще бъдат допълнително обсъдени в рамките на ОСИ.